

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie.

DR JOANNA BECZKOWSKA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR KOREAŃSKI

GRUDZIEŃ 2021

BYŁA PREZYDENT PARK GEUN-HYE ZOSTAŁA UŁASKAWIONA

Na trzy miesiące przed wyborami prezydenckimi Park Geun-hye została ułaskawiona przez prezydenta Moon Jae-ina. Była Prezydent utraciła władzę w 2017 roku w wyniku impeachmentu, a następnie została skazana na karę 22 lat pozbawienia wolności. Ułaskawienie Park Geun-hye może mieć wpływ na wynik nadchodzących wyborów – pomimo impeachmentu córka generała Park Chung-hee nadal posiada wpływ na część wyborców konserwatywnych i może ich podzielić. Według sondażu Gallup Korea z listopada 48% Koreańczyków było przeciwnych ułaskawieniu byłych prezydentów (Park Geun-hye oraz Lee Myung-baka).

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

7-8 grudnia: Korea Południowa wyraziła chęć większego zaangażowania w misje pokojowe ONZ. Podczas zorganizowanego przez Seul ministerialnego posiedzenia Misji Pokojowych Organizacji Narodów Zjednoczonych prezydent Moon Jae-in zapowiedział zwiększenie udziału Korei Południowej w operacjach sił pokojowych. Będzie to dotyczyło przede wszystkim zwiększenia liczby personelu medycznego oraz przekazania nowoczesnego wyposażenia. Jak zauważył Prezydent „Korea Południowa posiada cenne doświadczenie po transformacji z odbiorcy pomocy w państwo-darczyńcę”. Podczas posiedzenia prezydent Moon Jae-in ponownie wezwał społeczność międzynarodową do poparcia zawarcia traktatu pokojowego kończącego oficjalnie wojnę koreańską, jako pierwszego kroku „do pokojowej denuklearyzacji Półwyspu Koreańskiego”.

9 grudnia: Zgromadzenie Narodowe przyjęło specjalną ustawę w sprawie rekompensat dla ofiar powstania na wyspie Czedżu (Jeju). Zgromadzenie Narodowe przyjęło ostateczną rewizję ustawy dotyczącej zbadania powstania na wyspie Czedżu w latach 1948-1949 oraz wypłacenia rekompensat ofiarom i ich rodzinom. Cywilne powstanie, które wybuchło ze względu na społeczne niezadowolenie z podziału Półwyspu Koreańskiego zostało brutalnie stłumione przez siły wojskowe z rozkazu prezydenta Rhee Syngmana. Zgromadzenie Narodowe ustaliło maksymalną kwotę odszkodowania wynoszącą 90 mln KRW

(około 76 600 USD) dla jednej osoby – w przeciągu najbliższych pięciu lat państwowe odszkodowania mają zostać wypłacone ponad 10 tysiącom ofiar.

10 grudnia: Korea Południowa uczestniczyła w Szczycie dla Demokracji.

Podczas zorganizowanego z inicjatywy prezydenta Joe Bidena światowego szczytu promującego demokrację, prezydent Moon Jae-in wskazał, że Korea Południowa jest „wzorowym świadectwem wartości demokracji”. Południowokoreański przywódca odwołał się do przyjęcia przez Koreę Południową demokratycznych wartości wbrew doświadczeniu kolonializmu i autorytarnych rządów. W przemówieniu prezydent podkreślił korzyści gospodarcze płynące z przyjęcia „demokratycznych norm wolnego handlu”, które umożliwiły transformację z państwa rozwijającego się w gospodarczą potęgę.

13 grudnia: współpraca w zakresie surowców była głównym tematem szczytu koreańsko-australijskiego.

W Canberrze odbył się szczyt z udziałem prezydenta Moon Jae-in i premiera Australii Scotta Morrisona. Podczas spotkania obie strony zgodziły się ściśle współpracować, aby zabezpieczyć łańcuchy dostaw kluczowych surowców mineralnych. Inną kwestią poruszoną podczas spotkania było przekształcenie stosunków dwustronnych we wszechstronne partnerstwo strategiczne. Obie strony wykazały również zainteresowanie współpracą na płaszczyźnie przemysłu zbrojeniowego. Rezultatem rozmów było podpisanie kontraktu na zakup przez Australię koreańskich pojazdów bojowych. W trakcie konferencji prasowej towarzyszącej spotkaniu Moon Jae-in został zapytany o udział w bojkocie Igrzysk Olimpijskich w Pekinie – Prezydent potwierdził, że Seul nie rozważa takiego kroku dyplomatycznego. Co więcej, podkreślił: „dzisiejsza wizyta państwowa w Australii nie ma nic wspólnego z naszym stanowiskiem w sprawie Chin”, odnosząc się do kwestii sporu Australii z Chinami o eksport węgla.

16 grudnia: prezydent Moon Jae-in przeprosił za przywrócenie restrykcji związanych z pandemią COVID-19.

Rząd przywrócił szereg społecznych restrykcji, w tym ograniczenie prywatnych spotkań do czterech osób oraz wymóg zamykania restauracji do godziny 21:00. Prezydent Moon Jae-in przeprosił za konieczność przywrócenia obostrzeń, wbrew wcześniej zapowiadanej polityce „powrotu do normalności”. Rząd zdecydował się przywrócić restrykcje, gdy liczba dziennych zgonów przekroczyła dziewięćdziesiąt osób.

17 grudnia: handel i łańcuchy dostaw były głównym tematem szczytu prezydentów Uzbekistanu i Korei Południowej.

W Seulu doszło do spotkania prezydentów Moon Jae-ina oraz Szawkata Mirzijojeva. Obie strony omówiły

potrzebę wzmocnienia łańcuchów dostaw rzadkich surowców. Korea Południowa już od kilku lat interesuje się współpracą na tej płaszczyźnie z regionem Azji Centralnej, czego wyrazem było założenie w 2019 roku razem z Uzbekistanem wspólnego centrum badawczego rzadkich metali. Innym zagadnieniem poruszonym w trakcie rozmów był rozwój współpracy energetycznej, związanej przede wszystkim z energią odnawialną. Obie strony zgodziły się także wypracować dwustronne porozumienie handlowe.

22 grudnia: Błękitny Dom oświadczył, że odwołanie zaproszenia dla Ministra z Tajwanu nie miało związku z relacjami z Chinami. Błękitny Dom wydał oświadczenie w sprawie odwołania zaproszenia dla ministra cyfryzacji Tang Fenga, który miał przemawiać w Seulu na konferencji technologicznej zorganizowanej przez Prezydencki Komitet ds. Czwartej Rewolucji Przemysłowej. Według Błękitnego Domu decyzja została podjęta po „zbadaniu istotnych okoliczności” i nie była związana z obawą o antagonizację relacji z Chinami. Jednocześnie podkreślono, że Seul zamierza rozwijać „nieoficjalne relacje” z Tajwanem poprzez „praktyczną wymianę”.

24 grudnia: była prezydent Park Geun-hye została ułaskawiona. Prezydent Moon Jae-in podjął decyzję o ułaskawieniu byłej prezydent Park Geun-hye. Według Błękitnego Domu decyzja ta ma na celu „wzmocnienie jedności narodowej”. Prezydent Moon Jae-in wziął pod uwagę także pogarszający się stan zdrowia swojej poprzedniczki. Park Geun-hye została skazana na karę 22 lat pozbawienia wolności.

26 grudnia: prezydent Moon Jae-in wskazał potrzebę zwiększenia zdolności obronnych Korei Południowej „nie tylko ze względu na KRLD”. Według prezydenta wzmocnienie zdolności obronnych ma służyć nie tylko „odstraszaniu Korei Północnej”, ale także ochrony autonomii „kraju tkwiącego między mocarstwami”. Co więcej, Prezydent wskazał, że Korea Południowa zamierza rozwijać przemysł zbrojeniowy, który ma stać się ważną gałęzią krajowej gospodarki.

27 grudnia: Korea Południowa zamierza wzmocnić bezpieczeństwo reaktorów jądrowych. Rząd przyjął pięcioletni plan, którego celem jest wzmocnienie bezpieczeństwa krajowego przemysłu jądrowego oraz opracowanie nowych strategicznych rozwiązań dla energetyki jądrowej. Na prace badawczo-rozwojowe ma zostać przeznaczony ponad 540 mln USD. Dodatkowe środki są przewidziane na rozwój projektów z zakresu przechowywania i utylizacji odpadów jądrowych, aby zmniejszyć obciążenia środowiskowe przyszłych pokoleń.

KOMENTARZ

Rządowa polityka szczepień przeciwko COVID-19 wzbudziła kontrowersje.

Od lutego dzieci i młodzież w wieku 12-18 lat będzie mogła odwiedzać biblioteki, szkoły z zajęciami pozalekcyjnymi i inne instytucje nauczania inne niż szkoły jedynie po okazaniu certyfikatu szczepienia lub negatywnego testu na COVID-19. Polityka ta wzbudziła sprzeciw rodziców, którzy wskazali, że w rzeczywistości jest to przymus szczepień – przede wszystkim ze względu na niepraktyczność wykonywania częstych testów. Co więcej, głosy krytyczne zarzucają rządowi brak transparentności nowych obostrzeń – warto przypomnieć, że w początkowej fazie walki z pandemią COVID-19 transparentność polityki była wskazywana jako jeden z powodów sukcesu koreańskich rozwiązań. Obecna postawa rządu – zmiany w polityce szczepień bez społecznych konsultacji czy odniesienia się do obaw o skutki uboczne szczepień dzieci – pogłębiają spadek zaufania do Partii Demokratycznej. Jednocześnie problem zwiększenia ilości szczepień osób poniżej piętnastego roku życia wymaga pilnego rozwiązania. W grudniu odnotowano wzrost zakażeń wśród studentów, osiągający powyżej 560 osób dziennie, przy czym stopień zaszczepienia osób w wieku 12-15 lat wynosi mniej niż 15%.

Prezydent Moon Jae-in nie szczędzi wysiłków, aby pozostać dyplomatycznie neutralnym w konflikcie między Chinami i Stanami Zjednoczonymi.

Na początku grudnia Korea Południowa zmanifestowała swoje poparcie dla wartości demokratycznych podczas szczytu, który spotkał się z bojkotem Chin i Rosji. Jednocześnie prezydent Moon Jae-in nie zdecydował się na przyłączenie do dyplomatycznego bojkotu Igrzysk Olimpijskich w Pekinie, związanego z łamaniem praw człowieka. Te „sprzeczne” decyzje są dowodem na to, jak Seul unika opowiedzenia się po jednej ze stron w konflikcie między swoim sojusznikiem a najważniejszym partnerem gospodarczym.

Czy ułaskawienie byłej prezydent Park Geun-hye będzie miało wpływ na nadchodzące wybory prezydenckie?

Prezydent Moon Jae-in zaskoczył opinię publiczną decyzją o ułaskawieniu swojej poprzedniczki – do tej pory wykluczał taką możliwość za każdym razem, kiedy pojawiała się dyskusja na temat możliwego ułaskawienia. Choć oficjalnym powodem jest pogarszające się zdrowie byłej Prezydent, decyzja była prawdopodobnie związana z wyznaczonymi na marzec wyborami prezydenckimi. W prowincjach takich jak

Daegu i Północne Gyeongsang znajdują się obozy poparcia Park Geun-hye. Ułaskawienie byłej Prezydent miało być gestem „narodowego pojednania”. Warto zauważyć, że w sondażach wyborczych szanse kandydatów Partii Demokratycznej i Partii Siła Narodu (PPP) są wyrównane. Pod koniec roku wzrosło poparcie dla drugiego kandydata opozycyjnego Ahn Cheol-soo, kosztem poparcia dla Yoon Suk-yeola z PPP.

Administracja Moon Jae-ina chce zmienić perspektywę postrzegania przemysłu zbrojeniowego. Do tej pory obronność w Korei Południowej kojarzyła się z jednym celem: odstraszaniem możliwej inwazji ze strony Korei Północnej. Co więcej, w dużej mierze opierała się na imporcie. Nowy budżet Ministerstwa Obrony oraz wypowiedzi wysokich rangą urzędników wskazują na zmianę – jak zauważył prezydent Moon Jae-in na problem należy spojrzeć „z szerszej perspektywy”, wykraczającej poza odstraszanie, a skupionej wokół eksportu. Innymi słowy, Korea Południowa zamierza uczynić przemysł zbrojeniowy ważną gałęzią gospodarki, przeznaczając znaczną część budżetu na inwestycje z zakresu badań i rozwoju (R&D). Pierwszym „zadaniem” koreańskiego przemysłu ma być opracowanie lekkiego lotniskowca.

II. KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

2 grudnia: Korea Południowa i Grupa Wyszehradzka podpisały memorandum o współpracy naukowej. Ambasadorzy Polski Jerzy Snopek, Czech Tibor Bial oraz Słowacji Pavol Hamžík, węgierski minister innowacji i technologii Laszló Palkovic oraz południowokoreański wiceminister nauki i teleinformatyki Lee Yai-hee podpisali memorandum dotyczące współpracy w dziedzinie nauki i technologii.

8 grudnia: dwustronna współpraca została omówiona przez szefów MSZ Korei Południowej i Węgier. Ministrowie Péter Szijjártó oraz Chung Eui-yong przeprowadzili rozmowę telefoniczną zamiast zaplanowanego spotkania ze względu na pandemię COVID-19. Podczas rozmowy omówiono możliwości wzmocnienia wieloaspektowej współpracy odzwierciedlającej strategiczne partnerstwo między obydwoma państwami. Obie strony omówiły także realizację projektów infrastrukturalnych w Europie Środkowo-Wschodniej z wykorzystaniem wspólnego funduszu Grupy Wyszehradzkiej.

8 grudnia: na Węgrzech powstanie nowa koreańska fabryka katod do samochodów elektrycznych. Koreański koncern EcoPro BM zamierza zainwestować 810 mln USD w budowę fabryki katod używanych w akumulatorach samochodów elektrycznych. Inwestycja ma być zrealizowana w Debreczynie. Minister spraw zagranicznych Węgier Péter Szijjártó oświadczył, że rząd przyznał EcoPro BM dotację – jej wysokość jest obecnie zatwierdzana przez Komisję Europejską. Według Ministra przemysł samochodowy stanowi 30% całkowitej produkcji na Węgrzech i przyciąganie coraz większej liczby inwestycji w sektor samochodów elektrycznych ma „decydujące znaczenie dla przyszłego wzrostu gospodarczego”.

8 grudnia: współpraca infrastrukturalna została omówiona przez Polskę i Koreę Południową. W Warszawie doszło do spotkania ministra infrastruktury Andrzeja Adamczyka z ministrem ziemi, infrastruktury i transportu Noh Hyeong-okiem. Celem spotkania było omówienie wzmocnienia współpracy w obszarze transportu, m.in. kolejnictwa. Korea Południowa wyraziła zainteresowanie udziałem w inwestycjach związanych z rozwojem infrastrukturalnym – w tym celu ma przygotować ofertę współpracy w obszarze kolei dużych prędkości. Podczas spotkania poruszono także kwestie związane ze współpracą portów morskich.

9 grudnia: Korea Południowa i Polska sfinansują projekt Centralnego Portu Lotniczego. Pełnomocnik rządu ds. CPK Marcin Horała oraz południowokoreański minister ziemi, infrastruktury i transportu Noh Hyeong-ouk, a także prezesi lotnisk CPK Mikołaj Wild i International Incheon Airport Corporation Kim Kyung-wook podpisali porozumienie w sprawie wspólnego finansowania inwestycji. Porozumienie zakłada współpracę w formie joint venture. Był to kolejny krok wzmacniający współpracę polsko-koreańską po utworzeniu lotniskowej grupy roboczej w lutym 2021 roku.

27 grudnia: w Wałbrzychu powstanie nowy zakład koreańskiego inwestora z branży motoryzacyjnej. Na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej ma powstać nowy zakład firmy Mando Corporation, produkujący amortyzatory samochodowe. Koreański inwestor po raz pierwszy zainwestował w Wałbrzychu w 2011 roku, a inwestycje firmy są wspierane przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu

31 grudnia: Korea Południowa ponownie została największym inwestorem na Węgrzech. Węgierska Agencja Promocji Inwestycji (HIPA) ogłosiła, że tak samo jak w 2019 roku Korea Południowa została największym bezpośrednim inwestorem na Węgrzech. W 2021 roku koreańskie firmy zainwestowały 2,8 miliarda EUR, tworząc ponad trzy i pół tysiąca nowych miejsc pracy. Według danych koreańskiego Eximbanku w regionie Europy Środkowo-Wschodniej Węgry przyciągnęły najwięcej inwestycji, na kolejnych miejscach znalazły się

odpowiednio Polska i Czechy. Obecnie na terytorium Węgier działa 261 koreańskich firm – w 2018 roku liczba ta wynosiła 90. Według HIPA w kolejnych latach należy się spodziewać wzrostu tego trendu.

III. RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

9 grudnia: Korea Południowa zamierza monitorować „fake newsy” dotyczące KRLD. W budżecie Ministerstwa ds. Zjednoczenia na rok 2022 przewidziano środki na stworzenie systemu monitorującego wiadomości o charakterze dezinformacyjnym dotyczące Korei Północnej. Obecnie nie ustalono jakie kary groziłyby za rozpowszechnianie takich informacji przez media. Połowa budżetu Ministerstwa (1,27 miliarda USD) została przeznaczona na fundusz współpracy międzykoreańskiej. Obcięto natomiast wydatki na uchodźców z Korei Północnej, argumentując taką decyzję spadkiem liczby uciekinierów w związku z pandemią COVID-19. W nowym roku przewidziano także środki na działalność centrum wideokonferencyjnego, umożliwiającego spotkania online rozdzielonych rodzin, choć KRLD nie odpowiedziała na propozycję Seulu, aby uruchomić podobny ośrodek w Pjongjangu. W budżecie Ministerstwa ds. Zjednoczenia znalazły się także środki na organizację 50. rocznicy wydania wspólnego komunikatu wyrażającego wolę zjednoczenia w drodze pokojowych negocjacji.

15 grudnia: wzrosła liczba egzekucji związanych z ogladaniem lub dystrybucją południowokoreańskich filmów. Południowokoreańska organizacja Transnational Justice Working Group opublikowała raport dotyczący publicznych egzekucji w Korei Północnej. Już w 2020 roku Pjongjang zastrzył kary związane z dystrybucją południowokoreańskich seriali, filmów i muzyki. Według ekspertów w ostatnim czasie wpływ południowokoreańskich mediów, prezentujących wysoki standard życia, stanowi zagrożenie dla północnokoreańskiego systemu.

20 grudnia: Ministerstwo ds. Zjednoczenia nie potwierdziło zmiany statusu Kim Yo-jong. Obecność siostry Kim Jong-una wśród członków Biura Politycznego KC Partii Pracy Korei podczas uroczystości upamiętniających poprzedniego lidera kraju, Kim Jong-ila, wzbudziła spekulacje na temat wzrostu jej znaczenia w północnokoreańskim rządzie. Ministerstwo ds. Zjednoczenia oświadczyło, że „jest zbyt wcześnie, aby stwierdzić czy Kim Yo-jong została oficjalnie awansowana”. Obecne oficjalne stanowisko siostry przewodniczącego Kim Jong-

una to członek Komisji Spraw Państwowych oraz wicedyrektor Departamentu Informacji.

27 -31 grudnia: rozwój wsi został wskazany jako jeden z głównych celów politycznych KRLD. W ostatnich dniach grudnia w Pjongjangu odbyło się czwarte Plenum 8. Komitetu Centralnego Partii Pracy Korei. Tak jak w roku 2020, wystąpienia przewodniczącego Kim Jong-una na Plenum zastąpiły typowe noworoczne przemówienia, które wyznaczały kierunek polityki rządu KRLD na nadchodzący rok. W tym roku zamiast publikacji pełnych wystąpień, Rodong Sinmun przedstawiła raport podsumowujący Plenum. Rozwój wsi oraz rolnictwa ma być jednym z priorytetowych zadań, co może wskazywać na problemy z niedoborem żywności. Według południowokoreańskich ekspertów kryzys żywności w 2021 roku doprowadził do konieczności redystrybucji wojskowych zapasów ryżu. W raporcie przedstawionym przez północnokoreańskie media nie znalazły się odwołania do polityki.

28 grudnia: Waszyngton zamierza rozwinąć cybernetyczne strategie przeciwko KRLD. Prezydent Joe Biden podpisał ustawę budżetową dotyczącą wydatków na obronność (the National Defense Authorization Act, NDAA). Nieznacznie zwiększono wydatki na stacjonujące w Korei Południowej siły U.S. Forces Korea (USFK), co może wskazywać, że Korea Północna nie stanowi priorytetu w polityce Stanów Zjednoczonych. Jednocześnie na mocy ustawy mają zostać opracowane strategie przeciwdziałania atakom cybernetycznym z uwzględnieniem Korei Północnej. Warto zauważyć, że w tegorocznej ustawie usunięto zapis ograniczający uprawnienia prezydenta do redukcji wojsk amerykańskich w Korei Południowej – klauzula ta została zawarta wobec sporu Donalda Trumpa z Seulem o podział kosztów utrzymania USFK.

KOMENTARZ

Polityka zagraniczna KRLD na 2022 rok pod znakiem zapytania. Przemówienie z okazji nowego roku – w ostatnich latach zamienione na przemowy w trakcie posiedzenia Plenum w grudniu – zawsze było szczegółowo analizowane przez południowokoreański rząd i media. W tym roku wyznaczone przez przewodniczącego Kim Jong-una cele zostały przedstawione za pomocą streszczeń. Oprócz zapowiedzi „otwarcia nowej wspaniałej ery socjalistycznego rozwoju wsi” na uwagę zasługuje brak odniesień do polityki zagranicznej. Żadne

inicjatywy względem Korei Południowej i Stanów Zjednoczonej nie zostały ogłoszone. Podobnie z groźbami, żądaniemi zniesienia sankcji czy potępieniem manewrów wojskowych jako „wrogiej polityki” względem KRLD. Co więcej, niewiele miejsca poświęcono samemu wojsku, które zgodnie z założeniem doktryny Songun, zajmuje kluczowe miejsce w północnokoreańskiej polityce. Nie oznacza to, że w 2022 roku Pjongjang nie zdecyduje się na kolejne próby raketowe w celu przyciągnięcia uwagi Waszyngtonu i Seulu. W odróżnieniu od poprzednich wystąpień przewodniczącego Kim Jong-una reformy gospodarki, w tym możliwa większa liberalizacja, również nie zostały zaproponowane. Dziesięć lat temu, obejmując kierownictwo w kraju po śmierci ojca, Kim Jong-un obiecywał poprawę warunków życia Koreańczyków. Ostatnie lata pandemii, która spowodowała zamknięcie granic połączone z klęskami żywiołowymi znacznie pogorszyły sytuację w kraju – i to związaną z tak podstawowymi potrzebami jak żywność. Problemy wewnętrzne KRLD prawdopodobnie wymuszą na rządzie poszukiwania wsparcia zagranicznego. Może być to szansą na nowe otwarcie w relacjach międzykoreańskich – jeśli Stany Zjednoczone wrócą do negocjacji, zgodzą się na zniesienie części sankcji i zaproponują znaczną pomoc humanitarną. Innym prawdopodobnym kierunkiem są Chiny, ale taki zwrot utrudniłby współpracę międzykoreańską.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

